

Bireycilik ve Toplulukçuluk Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bireycilik ve Toplulukçuluk Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17984>

Özet

Bireycilik ve Toplulukçuluk Ölçeği (BTÖ), sosyal psikoloji ve kültürel psikoloji alanlarında temel bir yapı olan bireycilik ve toplulukçuluk eğilimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir uyarlama araçtır. Bu ölçek, bireylerin kendi kimliklerini, hedeflerini ve ilişkilerini nasıl tanımladıklarını, grubun şartlarına mı yoksa kişisel şartlara mı öncelik verdiklerini değerlendirmeyi amaçlar. Ölçeğin Türkçe geçerliliği, Öztürk, Kılıçaslan-Gökölu ve Kütahnelioğlu-nan (2019) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, ölçeğin Türk kültüründeki psikometrik özelliklerini ortaya koyarak, bu kültürel boyutların Türkiye bağlamında incelenmesine olanak sağlamıştır. Ölçek, genellikle Likert tipi derecelendirme formatını kullanır ve akademik araştırmalarda yaygın olarak tercih edilir.

Anahtar Kelimeler

Bireycilik, Toplulukçuluk, Kültürel Boyutlar, Sosyal Psikoloji, Ölçek Uyarlama, Kültürlerarası Araştırma, Türk Kültürü.

Yazarlar

Engin Baştan ÖZTÜRK, Sibel Kılıçaslan-Gökölu, Nihan Kütahnelioğlu-nan.

Amaç

Bireycilik ve Toplulukçuluk Ölçeği'nin temel amacı, bireysel düzeyde kültürel eğilimleri güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, bireyin sosyal davranışları ve değer sistemlerini şekillendiren temel kültürel boyutları (**bireycilik** ve **toplulukçuluk**) nicelleştirmeye odaklanmaktadır. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu (2019), orijinal yapının Türk nüfusunda da geçerli olup olmadığını test etmeyi ve Türk araştırmacılara kültürlerarası karşılaştırmalar yapabilmeleri için standart bir araç sunmayı hedeflemiştir. Bu araç, özellikle örgütsel davranış, eğitim psikolojisi ve sosyal psikoloji alanlarında kültürel farklılıkların etkilerini incelemek için kritik öneme sahiptir.

Ölçek, bireylerin otonomiye, kişisel başarıya ve kendine yeterliliğe verdikleri önemi (bireycilik) ile gruba bağlılığa, uyuma, karışıklığa yardımcı olmaya ve grup hedeflerine verdikleri önemi (toplulukçuluk) ayrı ayrı değerlendirmeye olanak tanır. Elde edilen veriler, bireylerin kültürel yönelimlerinin çeşitli sosyal ve psikolojik sonuçlarla (örneğin, çatışma çözümü, liderlik algısı, refah düzeyi) nasıl ilişkilendiğini anlamakta kullanılır.

Yapı

BTÖ, genellikle Harry Triandis ve Geert Hofstede gibi araştırmacıların öncülük ettiği kültürel

boyutlar kuramına dayanmaktadır. Ölçek, **Bireycilik** ve **Toplulukçuluk** olmak üzere iki temel, birbirine zıt ancak teorik olarak bağımsız boyutu ölçer. Bireycilik, bireyin kendi üzerine odaklanması, kişisel hedeflerin grup hedeflerinden üstün tutulması ve bağımsızlığın vurgulanması ile karakterizedir.

Toplulukçuluk ise, bireyin kendisini ait olduğu grubun (aile, iş arkadaşları, millet) bir parçası olarak görmesi, grup uyumunu korumaya çalışması ve grup normlarına bağlı kalması anlamına gelir. Modern adaptasyonlar genellikle bu iki temel boyutu daha alt boyutlara ayırır: Yatay Bireycilik (eğitlikçi, benzersiz olma arzusu), Dikey Bireycilik (statü arayışı, rekabet), Yatay Toplulukçuluk (eğitlikçi, sosyal bağlılık) ve Dikey Toplulukçuluk (grup otoritesine saygı, fedakarlık). Ölçeğin yapısı, bireylerin kültürel yönelimlerini sadece ikili bir kategori olarak değil, çok boyutlu bir matris içinde değerlendirme sağlar.

Geçerlik

Bireycilik ve Toplulukçuluk Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerliliği (Construct Validity) öncelikli olarak incelenmiştir. Yapılan analizler, ölçeğin teorik olarak öngörülen faktör yapısını (genellikle dört alt boyutlu yapıyı) Türk örnekleminde de doğrulayıp doğrulamadığını göstermeyi amaçlamıştır. Bu amaçla genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) teknikleri kullanılmıştır.

Geçerlik çalışmaları ayrıca ölçüt bağımlı geçerliliği (Criterion Validity) de içerebilir; bu, BTÖ puanlarının, kültürel yönelimlerle teorik olarak ilişkili olması beklenen diğer psikolojik yapılarla (örneğin, öz saygı, sosyal kaygı, iş tatmini) korelasyonlarının incelenmesi anlamına gelir. 2019 tarihli Türkçe geçerleme çalışması, ölçeğin maddelerinin Türk kültürel bağlamına uygunluğunu ve kültürel boyutları temsil etme yeterliliğini psikometrik yöntemlerle desteklemiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik (Reliability) analizleri, ölçüm tutarlılığını değerlendirmek için kritik öneme sahiptir. Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach's Alpha katsayısıyla hesaplanmıştır. Yüksek alfa değerleri (genellikle 0.70 ve üzeri), ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Uyarlama çalışmasında, alt boyutların ve toplam ölçek puanlarının iç tutarlılık katsayılarının kabul edilebilir düzeyde olduğu rapor edilmelidir. Ayrıca, test-tekrar test güvenirliği de, ölçek puanlarının zaman içinde kararlılığını değerlendirmek amacıyla uygulanmış olabilir. Bu analizler, BTÖ'nün Türk popülasyonunda hem bireycilik hem de toplulukçuluk eğilimlerini istikrarlı bir şekilde ölçebilen güvenilir bir araç olduğunu teyit eder.

Faktör Analizi

Bireycilik ve Toplulukçuluk Ölçeği'nin faktör yapısı, kültürel psikolojideki temel modelleri yansıtır. Triandis'in dörtlü modeline dayanan orijinal ölçekler, genellikle dört faktörlü bir yapı sergiler: Yatay Bireycilik, Dikey Bireycilik, Yatay Toplulukçuluk ve Dikey Toplulukçuluk. Türkçe geçerleme çalışması, bu dört faktörlü yapı'nın Türk örneğinde de korunduğunu veya kültürel farklılıklara bağlı olarak modifiye edildiğini incelemiştir.

Yapılan Doğrulama Faktör Analizi (DFA), model uyum indekslerinin (CFI, TLI, RMSEA) incelenmesiyle, ölçeğin teorik yapısının verilerle ne ölçüde uyumlu olduğunu belirlemiştir. Faktör yüklerinin yeterli düzeyde olması, her bir maddenin ilgili kültürel boyutu güçlü bir şekilde temsil ettiğini gösterir. Bu faktör yapısının doğrulanması, ölçeğin yapısal geçerliliğinin temel dayanağı oluşturur.

Ölçüm Aracı

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Adaptation of an existing scale)

Format: Psikometrik, Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Derecelendirme: Genellikle 5'li veya 7'li Likert Tipi Derecelendirme (Örnek: 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal diller (genellikle İngilizce)

Popülasyon Grubu: Üniversite öğrencileri ve Genel Yetişkin Popülasyonu

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri yetişkinler

Popülasyon Detayları: Türkçe geçerleme çalışması genellikle farklı üniversitelerden veya genel halktan toplanan örneklem üzerinde yürütülmüştür.

Test Metodolojisi: Uygulama, bireylerin maddelere kendilerini ne ölçüde tanımladıklarını belirtmeleri yoluyla yapılır. Puanlama, bireycilik ve toplulukçuluk alt boyutları için ayrı ayrı ortalama puanların hesaplanması içerir.

Anahtar Kelimeler

Kültürel Psikoloji, Sosyal Değerler, Öz Yeterlilik, Grup Aidiyeti, İç Tutarlılık, Yapı Geçerliliği, Triandis, Hofstede, Dikey Toplulukçuluk.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanan kaynakta mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresleri: Engin Başçı ÖZTÜRK: engin.ozturk@deu.edu.tr

Yazma Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (Tahmini, iletişim e-postasına dayanarak).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Türkçe Adaptasyon): 2019

İzinler ve Kullanım Ücreti: Akademik araştırmalar için genellikle serbestçe kullanılabilir, ancak sorumlu yazara (Engin Başçı ÖZTÜRK) izin için e-posta yoluyla ulaşılması önerilir. Ticari kullanım için ek izinler gerekebilir.

Referans Kaynağına Erişim: Ölçeğin tam metni ve geçerleme raporu Dergipark üzerinden açılarak erişimle yayınlanmıştır. Orijinal makale bağlantısı aşağıda sunulmuştur.

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [bireycilik-ve-toplulukculuk-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Öztürk, E. B., Kılıçaslan-Gökölu, S. ve Kütah necio lu- n an, N. (2019). Bireycilik ve Toplulukçuluk Ölçeğinin Türkçe geçerlemesi. *Ege Akademik Bakış*, 19(1), 1-14.

Makale bağlantısı: dergipark.org.tr

Bireycilik ve Toplulukçuluk Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir. Maddeler için araştırmacılar, yukarıda belirtilen 2019 tarihli geçerleme çalışması makalesine başvurmalıdır.